

# Ngano Man Nga Gitugutan Sa Dios Ang Mga Problema?

**Mga Susing Pulong (Key Words):** Komunikasyon, Gawi, Gituohan

## I. PASIUMA (Introduction):

### A. Ang nag-unang pangutana nga kasagaran mo-abot sa mga ginatambagan sa dihang moabot kanila ang dagkong problema, kaguli-ang sa kinabuhi o bisan kadtong mga duol sa ilang kinabuhi, “Ngano”?// Kini usa ka Lihitimo nga pangutana.

1. Ang problema sa pisikal o emosyonal na kasakit ug pagkawala usa sa mga gihisgutan sa pinakakaraang libro sa Karaang Tugon.// Job isa sa nailhan nga ehemplo sa pag-antus nga nahisulat sa Balaang Kasulatan.
  - a. Sa unang kapitulo si Job nawad-an tanan; mga anak nga lalaki, ug babae, mga karnero, ug uban pang kahayupan, mga sulugoon, pinaagi sa iyang mga kaaway ug sa mga katingalahang panghitabo (1: 13-19).
  - b. Unya ang iyang tulo ka mga “higala” misulay pag pasabot kang Job nganong nahitabo man kini kaniya nga kawad-an siya, nga nagpaila sa ilang pagsabot mahitungod sa kasakit ug kawad-on nianang panahuna. Ug nasayop sila pagbutang sa tanang pagbasol kang Job tungod sa ilang hunahuna nga adunay sala sa iyang kinabuhi (Job 4: 7-9).
  - c. Ang katuyuan sa Dios sa kaparutan ni Job nga siya makasinati ug personal nga relasyon sa Dios. Diha nga kasinatian nag sugod ang iyang kaayohan.
    - 1) Job 42:5 “Nakadungog ako mahitungod kanimo tungod sa pagpamati sa igdulungog; Apan karon, nakita ko ikaw akong mata.”
2. Ang problema mahitungod sa kasakitan ug pagkawala gihisgutan usab sa usa sa pinakaunang libro sa Bag-ong Tugon – Santiago, nga igsoon ni Jesus.
3. Santiago 1:1-3 “Si Santiago, ulipon sa Dios ug sa Ginoong Jesu-Cristo, nganha sa napulo ug duha ka mga banay nga nanghitibulaag: Komusta. (2) Mga igsoon ko, isipa nga maoy tumang kalipay sa diha nga igakasugat ninyo ang nagkalainlaing mga panulay, (3) kay kamo nahibalo nga ang pagsulay sa inyong pagtoo mosangpot sa pag-kaminantuson.”
  - a. Ang mga magtutoong Judio na nga katag hangtud sa Sidlakang bahin sa Babelonya ug Mesopotamya.
  - b. Si Santiago nakahimo sa pag sumpay sa katuyuan sa kasakit ug pagkawala ngadto sa pag-uswag sa kaugalingong kinaiya o batasan.

4. Ang mga disipulo ni Hesus nag pakita ug sama nga tinu-ohan sa mga higala ni Job, nga ang tanang kasakit pisikal man o emosyonal kini resulta o kaha silot sa sala.
  - a. Juan 9:1-2, “Ug sa pag-agi ni Jesus, iyang nakita ang usa ka tawo nga buta sukad sa iyang pagkahimugso. 2) Ug gipangutana siya sa iyang mga tinun-an nga nanagingon, “Rabi, kinsa nakasala, kini bangtawhana o ang iya bang mga ginikanan, nga nahimugso man siyang buta?”
    - 1) Ang mga disipulo nag atubang ug problema sa tinuhuan. Sila naga tuo nga ang tanang pag antos, resulta sa sala. Busa ang tawo gihimugso nga buta resulta kini sa sala. Ang ilang hunahuna nga siya nakasala sa sulod sa tagu-angkan sa iyang inahan. (Exo. 18:4) o kaha ang inahan nakasala (Exo. 20:5). Apan unsaon man pagpakasala sa bata sulod sa tagu-angkan sa iyang inahan?
    - 2) Ang kasagaran nga tema sa Daan Tugon, Kung mag matinumanon siya mapanalanginan, kung siya makasala silutan (cp Deut. 11:26-28).
5. Si Hesus nagpalapad sa ilang panghunahuna ug nagadugang pa ug laing rason sa hinungdan sa kasakit ug pagkawala dugang pa sa silut sa sala.
  - a. Juan 9:3, “Si Jesus mitubag, dili nga nakasala siya, o ang iyang mga ginikanan, kondili aron ang mga buhat sa Dios ikapadadag diha kaniya.”
  - b. Ang Dios gusto niya nga ipadayag ang iyang kaugalingon personal gayud sa taliwala sa masulob-on sa sitwasyon sama sa iyang gihimo ngadto kang Job (cp 2 Cor. 12:9).
  - c. Si Apostol Pablo naka amgo nga pinaagi sa pag-antos maka-angkon siya ug mas lawom ug mas suod nga kahibalo ug pakigsandurot sa Dios.
    - 1) Filipos 3:10, “Aron ako makaila kaniya ug sa gahum sa iyang pagkabanhaw ug sa pag-ambit sa iyang mga kasakit, nga mahisama kaniya sa iyang pagkamatay.”
    - 2) “Makaila kaniya” sa personal nga kasinatian (gnoseos).
6. Si Hesus nag tumong sa ika-tulo nga hinungdan (paghimaya sa Dios) sa katuyo-an sa kasakit ug pagkawala sa dihang namatay si Lasarus: Kahimayaan sa Dios.
  - a. Juan 11:4, “Apan sa pagkadungog niini ni Hesus, siya miingon, kining sakita dili ikamatay, kondili alang kini sa himaya sa Dios, aron ang Anak sa Dios pagahimayaon pinaagi niini.”
  - b. Kini nga sulti ni Hesus .... Ang gahum ug pagkamatinumanon ni Hesus ngadto sa Amahan pina-agi sa kaayohan ni Lasarus. Apan kini nga panghitabo mao ang nagtuklod sa mga Judio nga maglagot kang Hesus (Juan 11:45-53) ug naghatud kaniya sa kamatayon, nga mao ang tinuod niyang Himaya (Juan 17:1).
7. Bisan pa si Jesus nangutana “Ngano” ngadto sa inyang Amahan samtang siya anaa sa tumang pag-antos ibabaw sa krus.

- a. Mark 15:24 “Ug sa ikatulo na angtakna sa hapon, si Hesus mituwaw sa makusog nga tingog nga nag-ingon, Eloi, Eloi lama sabactani? Nga sa ato pa, Dios ko, Dios ko, nganong gitalikda mo ako?”
- 1) “Ngano”? (lit. “unsa ang rason”) gibiyaaan mo ako?
  - 2) Ang iyang Amahan mibiya kaniya diha lamang sa hustiya, dili ingon sa relasyon tungod kay ginapas-an ni Hesus ang tunglo sa sala ug sa hukom sa Dios batok sa sala (2 Cor.5:21; Gal. 3:13). Si Hesus nakasinati ug dili ma isaysay nga kakuyaw sa dihang nahimulag sa Dios. Ang tubag simple lamang, siya namatay alang sa mga makasasala (Markos 10:45; Rom.5:8; 1Pet. 2:24; 3:18).
8. Kung ikaw napungot karon tungod sa kasakit o kaparutan, ikaw napakyas sa pag-gamit sa imong kaparutan sa labaw pang kalawom sa pagsabot sa Dios, ug sa pag-gamit niini sa lawom pa nga kinaiya.

**B. Ang pulong, “problema” dili makita sa King James Version ug tulo lamang ka beses sa NASV ug sa NIV.// Ang tanang tulo ato nga sitwasyon makita sa libro ni Daniel.**

**Unsay imong gituohan nga mga kaugalingong benepisyo sa “mga problema, mga kasamok o krisis? Ihulagway sa personal nga panghitabo nga imong nasinati sa dihang niagi ka ug kaguliyang sa imong kinabuhi. Unsang benepisyo ang nakuha sa uban tungod sa imong naagian?**

**C. Ang Dios wala nag tan-aw sa mga problema, mga trahedy, mga kasakit, o kawad-on ingon nga problema.// Gitawag Niya kini nga mga pagsulay, tinal, kasakit, kaguliyang o pag antus. Inay, Iya kining gitan-aw ingon nga mga kahigayonan aron kita makasinati ug napulog-duha ka mga positibong benepisyo. Kasagaran sa mga tawo wala giapil ang Dios sa ilang problema.**

1. Pagtubo diha sa kaugalingong kinaiya. (Unsang .... Kinaiya ang ginahimo dinhi kanako?)
  - a. Santiago 1:1-3 “Si Santiago, ulipon sa Dios ug sa Ginoong Hesu-Kristo, nganha sa napulo ug duha ka mga banay nga naghitimulaag; kumusta. (2) Mga igsoon ko, isipa nga maoy tumang kalipay sa nga igakasugat ninyo ang nagkalainlaing mga panulay, (3) kay kamo nahibalo nga ang pagsulay sa inyong pagtoo mosangpot sa pagka-mainantuson.
  - b. Ang pulong, “kina-iya” gikan sa Latin nga pinulungan nga ang buot ipasabot, gamit sa pagkulit. Buot ipasabot nga “ikulit pinaagi sa pagduot.” Ang Dios nagahimo (nagakulit) kanato nga mahisama sa dagway ni Kristo (Rom. 8:29).
  - c. Ang Dios mas labaw nga nagtagad nga kita mahamtong nga sama sa kiaiyahan ni Kristo kay sa sulbaron lang antong mga problema. Kining atong pagkahamtong sa

atong kinaiyahan usa ka practical nga proseso sa pagtulun-an sa Naga-uswag nga Pagkabalaan.

2. Maka-angkon ug bag-ong panglan-taw sa pulong sa Dios. (Unsa nga mga panglan-taw nga akong matun-an gikan sa iyang mga pulong samtang ako naga-agi ako sa maong situasyon?).
  - a. Salmo 119:71, “Maayo pa alang kanako nga gisakit ako; Aron ako makakat-on diha sa imong kabalaoran.”
3. Mapalalum ang atong pagsabot sa Iyang mga paagi. (Unsay paagi sa Dios nga akong makat-unan?)
  - a. Prov. 14:12, “Adunay usa ka dalan nga daw matarung alang sa usa ka tawo; apan ang katapusan niana mao ang mga dalan sa kamatayon.”
  - b. Isa. 55: 8-9, “ Kay ang akong mga hunahuna dili mao ang inyong mga hunahuna, ni ang inyong mga dalan Akong mga dalan, nagaingon si Jehova.” (9) “ Kay maingon nga ang mga langit hataas kay sa yuta, mao man ang Akong mga dalan Labi pang hataas kay sa inyong mga dalan, ug ang Akong mga hunahuna kay sa inyong mga hunahuna.”
4. Mapalalom ang atong relasyon diha kaniya sa personal gayud. ( Unsaon niini nga kasinatian makapalalom sa akong relasyon sa Dios?) Pinaagi sa pakig-interaksyon sa Dios.
  - a. Ang pagkahibalo sa Dios maayo ug importante. Apan ang personal nga pagkahibalo sa Dios mas mayo. Wala nay lain nga makapalalom sa personal nga kasinatian uban Kaniya kay sa kasinatian uban sa Iyang pag-antos. Ang pakig-ambit sa pag-antos kauban Niya mao ang usa ka pinakalalom nga hut-ong sa usa nga makasinati Kaniya.
  - b. Filipos 3:10, “ Aron ako makaila Kaniya ug sa gahom sa Iyang pagkabanhaw ug sa pag-ambit sa Iyang mga kasakit, nga mahisama Kaniya sa Iyang pagkamatay.”
5. Ihulagway ngadto sa uban kung unsaon nila pag atubang sa kasakit ug kawad-on. (Kinsa man ang makabenepisyo pinaagi sa akong pag atubang sa akong problema.)
  - a. 2 Cor. 1:6, “Kon kami pagasakiton, kini alang sa inyong kalipay ug kaluwasan; ug kon kami pagalipayon, kini alang sa inyong kalipay nga masinati ninyo sa magapailob kamo sa pag-antos sa among mga kasakit nga among ginaantos.)
  - b. 2 Cor. 1:4
  - c. Filipos 1:12-14
6. Paghimaya Kaniya. (Unsaon nako paghimaya sa Dios pinaagi niini?)
  - a. Juan 9:3, “Si Hesus mitubag, dili nga nakasala siya, o ang iyang mga ginikanan, kondili aron ang mga buhat sa Dios ikapadayag diha Kaniya.”

- b. Juan 11:4, “ Apan sa pagkadungog niini ni Hesus, Siya miingon, kining sakita dili ikamatay, kondili alang kini sa himaya sa Dios, aron ang anak sa Dios pagahimayaon pinaagi niini.”
  - c. Mateo 5:16, “ Pasigaa ninyo ang inyong kahayag sa atubangan sa mga tawo aron makita nila ang inyong maayong buhat ug dayegon nila ang inyong amahan nga anaa sa langit.”
7. Tul-iron ang sayop nga kinaiya. (Unsa may akong ginahimo nga dili makapahimoot sa Dios?)
- a. 1 Cor. 11:30-32, “Mao kana ang hinungdan ang daghan kaninyo mga maluya ug mga masakiton, ug ang uban nangamatay. (31) Apan kon tinuod kita nga nagasusi sa atong kaugalinon, kita dili mahukman. (32) Hinoon, sa diha nga mahukman kita sa Ginoo, kini mao lamay pagpanton kanato aron kita dili pagahukman sa silot kauban sa kalibutan.”
  - b. Heb. 12:13
  - c. Salmo 119:67, 71 (Si haring David nakat-on siya niini nga pagtulun-an sa lisod nga paagi)
8. Pagsanta sa garbo. (Unsa may mga dapit sa akong kaugalingon nga adunay pakigbisog sa garbo?)
- a. (Si Pablo nagatumong sa iyang tunok sa unod) 2 Cor. 12:7, “Ug aron ako dili magpasulabi sa pagkahimuot tungod sa kadaghan sa mga pinadayag kanako, ako gihatagan ug tunok dinhi sa lawas aron lagi dili ako magpasulabi sa kahimuot.”
9. Makakat-on sa pagkamasinugtanon. (Unsa nga pagtulun-an nga angay nakong kuptan hangtod ko makat-on?)
- a. (Ang pag-antus ni Kristo) Heb. 5:8, “Ug bisan tuod Siya Anak, Siya nakakat-on sa pagkamasinugtanon pinaagi sa mga butang nga iyang giantus.”
  - b. Ang paghimo sa samang butang nga balik-balik apan nag ispiktar sa lain nga resulta ang buot ipasabot niini mao ang pagkabuang.
10. Pagputli sa atong pagtoo. (Unsa man ang mga dapit sa akong kinabuhi nga dili nako ikasalig sa Dios?)
- a. 1 Pedro 1:6-7, “ Kini igakalipay ninyog daku, bisan tuod nga karon inyong pagaantuson sa makadyot ang nagakalain-laing mga pagsulay, (7) aron ang pagkatinuod sa inyong pagtoo, nga labi pang bililhon kay sa bulawan nga ginasulayan pinaagig kalayo bisan tuod kini madugta ra, mosangpot ngadto sa pagdalayeg ug paghimaya ug pagpasidungog kaninyo inigpadayag na unya kang Hesu-Kristo”.
  - b. Makaamgo nga ang Dios lamang ang atong pinaka-sinugdanan sa tabang, kusog ug kalipay (2 Cor. 1:3).

- c. 2 Chron. 16:9, “Kay ang mga mata ni Jehova nagadalagan ngadto- nganhi sa tibuok yuta, aron sa pagkakita sa Iyang kaugalligon nga makusganon alang kanila nga may kasingkasing nga hingpit alang Kaniya...”
11. Mokunhod ang pagsalig sa tao, mga lugar ug mga butang.// Unsa may akong ginasaligan gawas o puli sa Dios? (sama sa...adik sa relasyon, pagsalig sa isigkaingon, dios-dios.)
- a. Filipos 4:19, “Ug ang tanan ninyong kinahanglanon igakahatag kaninyo sa akong Dios sumala sa Iyang mga bahandi sa himaya diha kang Kristo Hesus.”
- b. Mga Hukom 7:2, “Ug si Jehova miingon kang Gedeon: ang katawhan nga anaa uban kanimo daghan ra kaayo alang Kanako aron sa pagtugyan sa mga Madianhon ngadto sa ilang kamot, tingali unya ang Israel maga pagarbo sa ilang kaugalingon batok Kanako, nga magaingon: ang akong kaugalingong kamot maoy nakaluwas kanako.”
12. Pag-andam kanimo sa pagtabang sa uban. (Kinsa man ang gusto sa Dios nga akong tabangan?)
- a. 2 Cor. 1:4, “Nga nagakalipay kanamo sa tanan namong kasakit, aron kami makahimo sa paglipay kanila nga anaa sa bisan unsang kasakit, pinaagi sa kalipay nga pinaagi niini kami ginalipay sa Dios.”

**D. Ang Dios wala nag usik sa mga panghitabo sa atong kinabuhi nga atong nasinati.// Apan adunay katuyoan sa tanang butang. Walay aksidente diha sa Dios. Sa pagkatinuod, madunggan nato ang mga tao mosulti agig tubag sa mga dagkong kaparutan, “Pagkaanugon!” Siya nagkontrolar sa mga panghitabo. Sila wala nagkontrol Kaniya. Walay makaikyas Kaniya. Walay nahitabo diha sa haw-ang.**

**Isaysay ang usa ka panghitabo nga imong gituohan nga nausik sa imong kinabuhi. Giunsa nimo paglantaw sa lain nga paagi? Unsa nga Kasulatan sa Bibliya ang nakatabang kanimo?**

1. Rom. 8:28, “Kita nasayud nga diha sa matag-usa ka butang ang Dios nagabuhat ug maayo uban kanila nga mga nahigugma kaniya ug mga tinawag sumala sa iyang katuyoan.”
2. Mateo 10:30-31, “Bisan pa gani ang mga buhok sa inyong ulo naihap ang tanan. (31) Busa, ayaw kamo pagkahadlok; kamolabaw pag bili kay sa daghang mga langgam.”

**E. Ang Dios naa gayud Sya’y katuyoan sa atong “mga problema.”**

1. Sama sa sakit sa ngipon mopadayag nga adunay daut niini ug kinahanglan nga matanggal, usahay ang problema, pakig-bangi, mga pagsulay maoy mag alerto kanato nga adunay kinahanglan nga angay Niyang tagbuon alang sa atong kaayuhan o benepisyo ug sa Iyang kahimayaan.

2. Susama ka importante ang pagtabang sa uban nga masabtan nila ang katuyoan sa Dios sa ilang problema (kasakit) sa pagpakunhod sa tanang sintomas sa kasakit nga imong gibati. Ang kasakit mahimong tig-paila nga adunay pag kinahanglan.
3. Usa sa pinaka importanteng butang alang sa pag andam sa Dios pag pamuhat sa buluhaton mao ang pag ila sa magtotoo kon unsa ang bili ug katuyoan sa ilang kasakit.
4. Ang sumpaki mamahimo nga agianan ngadto sa kahapsay.
5. Ang sumpaki nagapadayag sa dili epektibo nga paagi sa pagkab-ot nga matagbo ang atong pangkinahanglan.
6. Ang sumpaki magmugna ug oportunidad alang sa pagsinabtanay sa matag usa aron makahimo sa positibong pakigsibu.
  - a. 1 Pedro 3:7, “Maingon man usab kamong mga bana, kinahanglan ipahiuyon ninyo sa kaalam ang inyong pagpuyo uban sa inyong mga asawa; nga magahatag ug pasidungog sa babaye ingon nga maoy galamiton nga labaw pang mahuyang, sanglit uban kanila kamo mga masigkamanununod man sa gasa nga kinabuhi, aron dili mabalda ang inyong mga pag ampo.”
7. Ang sumpaki (makahimo) makatudlo mahitungod kon unsaon sa pagpadayag sa gugma ug kon unsaon nga higugmaon.

**Unsaon kaha ang kinabuhi kon wala kitay pisikal nga kasakit?  
Unsa ang benepisyo nga ikadulot niini?  
Sa unsang paagi nga kini mahimong gasa?**

**F. Ang katuyoan sa Dios sa mga pagsulay makit-an diha sa proseso sa pagbuhat niini sa iyang kaugalingon, ug dili lamang sa pagwagtang gikan sa kasakit niini. Ang Pagpanambag gikan sa Bibliya usa sa daghang paagi sa paghimo ug disipolo.**

1. Santiago 1:1-4, “Si Santiago, ulipon sa Dios ug sa Ginoong Hesu-Kristo, nganha sa napulo ug duha ka nga mga banay nga nanghitibulaag; komusta. (2) Mga igsoon ko, isipa nga maoy tumang kalipay sa diha nga igakasugat ninyo ang nagkalainlaing mga panulay, (3) kay kamo nahibalo nga ang pagsulay sa inyong pagtoo mosangpot sa pagkamaintuson; (4) mao lamang nga kinahanglan ang pagkamaintuson inyong tugotan sa hingpit nga pagbuhat aron kamo mamahingpit ug masangkap nga walay pagkulang.”
2. 1 Pedro 1:6-7, “Kini iginalipay ninyog daku, bisan tuod nga karon inyong pagaantuson sa makadyot ang nagkalainlaing mga pagsulay, (7) aron ang pagkatinuod sa inyong pagtoo, nga labi pang bililhon kay sa bulawan nga ginasulayan pinaagig kalayo bisan tuod kini madugta ra, musangpot ngadto sa pagdalayeg ug paghimaya ug pagpasidungog kaninyo inigpadayag na unya kang Hesu-Kristo.”

- G. Ang katuyoan sa Dios dili ayuhon ang problema apan giyihan ang tawong tambaganan sa paglatas niini alang sa ilang pagtubo ug sa iyang kahimayaan (2 Cor. 12:7-9). Ang personal nga pagtubo moagig panahon. Dili nato sulbaron o ayohon ang mga pagsulay.**

**Sa imong hunahuna asa gikan ang konsepto sa “pag-ayo sa problema” nagagikan? Unsay ginapaabut sa tawo kon ilang problema maayo?**

1. Dili nimo ayohon ang mga pagsulay, o mga pagtintal. Imo silang iproseso ug makat-on unya ug motubo pinaagi kanila. Mao kini ang personal nga kasinatian ni Apostol Pablo.
  - a. Si Apostol Pablo adunay “problema”, tunok sa lawas (pisikal) ug kini buhat ni satanas (2 Cor. 12:7). Niduol siya sa Dios. Daw nawad-an siyag paglaum. Sa pagkatinuod, niduol siya sa Dios sa makatulo. (vs.8) Gi unsa sa Dios pag tubag kang Pablo sa iyang “problema”? Gi “sulbad” ba kini sa Dios? Kon ang “problema” mao ang tunok, Dili. Kon ang “problema” mao ang pagtubag ni Pablo sa tunok, Oo. Ang panambagon sa Dios naghatag sa gikinahanglan sa pag usab sa gituohan ni Pablo sulod sa iyang kasingkasing mahitungod sa iyang tunok. Ang Dios nagsumpay sa kasakit ug ang katuyoan sa kasakit. Ang panambagon sa Dios adunay duha ka taas na badlit.
    - 1) “Ang Akong madagayaong pabor maoy imong gikinahanglan.” (Dili dyod na mausab.)
    - 2) “Ang Akong gahum nagapamuhat sa hingpit sa imong kahuyang.” (2 Cor. 12:9)
  - b. Si Pablo nagkinahanglan ug duha ka butang nga iyang atubangon diha sa iyang tunok; grasya alng sa kasakit ug katoyuan para sa kasakit.
    - 1) “Ang Akong grasya igo alang kanimo.” (v 9)
    - 2) “Labi pang igakalipay ko diay hinoon ang pagpasigarbo sa akong mga kahuyang aron ang gahum ni Kristo magapandong kanako.” (v 9b)
2. Proyekto: Susiha ang gamit sa mga pulong “antus, pag-antus, nag-antus” diha sa Kasulatan atong mamatngunan nga kasagaran nagapasabot nga adunay taas nga panahon.
  - a. Mateo 10:22, “Ug pagadumtan kamo sa tanang tawo tungod sa Akong ngalan. Apan ang mulahutay hangtud sa katapusan mamaluwas.”
  - b. Heb. 12:3, “Palandunga ninyo Siya nga miantus sa maong pagsupak sa mga makasasala batok Kaniya, aron kamo dili managkataka ni managtalaw.”
  - c. 1 Cor. 13:7, “...mupailub sa tanang mga butang, mutoo sa tanang mga butang, molaum sa tanang mga butang, moantus sa tanang mga butang.”



3. Ang tumong sa Panambagong Pinasikad sa Bibliya tingali dili mawala ang tanang timailhan sa pagantus sa panghuna-huna/pagbati. Ang atong pinakatumong mao ang pagkabalaan, dili ang kalipay; spirituhanong kahimsog dili lamang nga mawala ang pagantus sa panghuna-huna/pagbati (Tan. P37). Kasagaran sa mga tawo muingon, “gusto lang ko malipay.”

**H. Kasagaran muhimo ta ug depensa nga sulbaron aron malikayan ang proseso ug makabaton ug kaayuhan gikan sa kasakitan ug pagkaparot.**

**Unsay depensa nga imong makita nga kasagaran ginagamit sa mga tawo?  
Unsay imong gisulayan nga imong gamiton aron malikayan kini?  
Unsaon man nimo sa pag undang sa paggamit niini?**

1. Ang lawas sa tawo mo depensa sa iyang kaugalingon batok sa labaw pang samad ug sakit niini tungod sa pagkadaut.
  - a. Pananglitan: Kon ang tudlo masamad mokugang kini aron matabunan batok sa mga mikrobyo. Human ang samad maayo ang kugang matangtang.
2. Ang hunahuna adunay natural sama sa anestisyas nga mopabinhod sa emosyonal o pisikal nga kasakit.
  - a. Kon kita makasinati ug labihan gayud nga kasakitan sa atong lawas ug hunahuna, kita makuyapan. Kay kon dili basi pa mohatud sa pagkabuang.
  - b. Ang pagkabuang usa sa paagi sa kinaiyahan sa pagtabang niadtong mga anaa sa tumang kalibog nga makakita sa mas ubos nga kasakit sa ilang kahimtang nga sila moluntad nga diin sila makahimo sa pagbarog (Hughes, p. 65).
    - 1) Deut. 28:28;34, “Si Jehova magahampak kaninyo sa pagkabuang, ug sa pagkabuta, ug sa pagkakugang sa kasingkasing; (34) sa ingon niana mabuung ka tungod sa talanawon nga makita mo sa imong mga mata.”
  - c. Ang uban moikyasa sa dili makaya ug dili malikayan nga sitwasyon sa kinabuhi pinaagi sa pantasya (paghunahuna sa bisan unsang butang nga dili dyod makab-ut) ug paglimod.
3. Apan dili tinguha sa Dios alang kanato alang kanato nga ato lang atubangon ang atong pagsulay apan atong gaxon kini ug motubo pinaagi niini ginamit ang iyang hinagiban nga mao ang Bibliya.
  - a. Ang pagkaguba sa panghunahuna sa pagkatinuod wala kini naguba tungod kay ang atong utok/panghunahuna dili kini maguba ang depensa hinoon.
  - b. Sama sa ‘circuit breaker’ sa atong panghunahuna kini mapalong tungod sa sobra kakusog sa kuryente (pisikal ug emosyonal).

**Ikaw ba o usa sa imong kaila nakasinati sa pagkaguba sa hunahuna (breakdown)? Unsay hinungdan niini? Unsa may gihimo mahitungod niini? Aduna bay Kasulatan nga naka inpluwensya aron madaug kini nga sitwasyon ug kon naa man, unsa?**

**I. Ang Dios nagpadayag sa Iyang proseso nganhi kanato sa pag aghat kanato nga kita makigbulig o maghiusa Kaniya alang sa atong benepisyo o kaayuhan ug sa Iyang himaya (Mateo 5:16). Ang imong tahas mao ang pakigbulig o pakighiusa sa Dios sa Iyahang gustong tapuson sa imong kinabuhi.**

1. 2 Cor. 1:3-4, “Dalaygon ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Hesu-Kristo, ang amahan sa mga kalooy ug Dios sa tanang kalipay, (4) nga nagalipay kanamo sa tanang kasakit, aron kami makahimo sa paglipay kanila nga anaa sa bisan unsang kasakit, pinaagi sa kalipay nga pinaagi niini kami ginalipay sa Dios.”
2. Rom. 8:28, “Kita nasayod nga kita diha sa matag-usa ka butang ang Dios nagabuhat ug maayo uban kanila nga mga nahigugma Kaniya ug mga tinawag sumala sa Iyang katuyuan.”
3. Filipos 2:12b-13, “Panlimbasugi ninyo ang inyong kaugalingong kaluwasan uban ang kahadlok ug pagkurog ;( 13) kay diha sa sulod ninyo ang Dios mao ang nagapalihok sa inyong pagtunguha ug pagpaningkamot alang sa Iyang kaugalingong kahimoot (muhatag kanimo ug abilidad ug tinguha sa pagbuhat sa Iyang kabubut-on).”
4. Santiago 1:1-3

**J. Ang usa ka simtomas sa tawo nga dili makigbulig o makighiusa sa pag andam sa Diyos mao ang pagdumili sa ensaktong paghisgot sa mga kasakit nga Iyang ginaatubang ug giagian. Kung dili ta makahimo sa paghisgot niana, ang atong mga pagbati nagpabilin diha nga dapit sa atong mga kasakit.//Ngano?**

1. Tingali dili nato gusto ilhon ang tinuod nga nangagi o ang kamatuoran. (pananglitan: ang amahan palahubog)
2. Dili nato gustong bation pag usab ang nangagi nga kasakit (kahadlok, kasal-anan, kaulaw).
3. Tingali dili nato gusto nga angkunon ang responsibilidad sa pagatubang ug sa pagtukma o paghusto niini (pagsugid sa sala, pagpangayo ug kapasayluan, paghimo ug hulip).
4. Tingali dili nato gusto nga dawaton o ilhon ang nangagi nga motibo (kadalo, kahakog, garbo).
5. Kining pagdumili sa paghisgot mahitungod sa nangagi basi ang kahadlok ang nakaaghak niini dili pagkamasupilon.

**K. Ang imong tahas mao ang pagtabang nga mailhan kung asa nahimutang ang usa ka nagapangita ug tabang (A), ug asa sila dal-on sa Diyos (B), ug ilhon o diskubrehon kung unsa ang mga babag diha sa proseso sa pagdala kanila diha sa pagtuo nga kung asa sila gikan ug ngadto sa ilang padulngan.//(CF You Can Work It Out).**

1. Si Pedro nagsaysay sa proseso:

- a. 1 Pedro 1:3-7, “(3)dalaygon ang Diyos ug Amahan sa atong Ginoong Hesukristo tungod sa Iyang dakong kaluoy kita gianak pagusab ngadto sa usa ka buhing paglaum pinaagi sa pagkabanhan ni Hesukristo gikan sa mga patay, (4) ug ngadto sa usa ka panulundon nga dili madunot, dili mabuling, dili malawos, ginatipigan didto sa langit alang kaninyo. (5) Nga mga ginabantayan sa gahum sa Diyos pinaagi sa pagtuo alang sa kaluwasan nga andam na arong igapadayag unya sa kinulahian panahon (6) kini igikalipay ninyog dako, bisan tuod nga karon inyong pagaantuson sa makadyot ang pagkalain-laing mga pagsulay. (7) Aron ang pagkatinuos sa inyong pagtuo, nga labi pang bililhon kaysa bulawan nga ginasulayan pinaagig kalayo bisan tuod kini madugta ra, musangpot ngadto sa pagdalayeg ug paghimaya ug pagpasidungog kaninyo inig padayag ra unya kang Hesukristo.”

2. Hinumdumi, usa kini ka proseso sa pagtubo, dili hinanali nga sulbad sa dinalian nga kaayuhan. Ang tumong sa Diyos sa kasakit ug kaparutan dili kanunay nga kaayuhan. Kasagaran niini aron sa pagtubo diha sa Ispirito ug kinaiya.

- a. Ang proseso sa pagtubo sama sa usa ka sibuyas bombay nga daghag hut-ong dili sama sa saging nga kausa ra panitan unya kaunon.



3. Ilhon nga ang proseso sa matag usa dili pareho ang kapaspas ug paagi. Pwede siya mogamit sa pipila ka mga hinagiban gikan sa bibliya sa iyahang kagustuhan.

- a. Ang mga Biblikal nga magtatambag dili mogamit sa tanang klasi sa panambagon sa samang paagi. Makahimo sila sa paggamit sa nagkalainlaing bersikulo o amaagi sa pagkabot sa samang tumong.

4. Ilhon nato nga si Hesus wala gayud namuhat (nagproseso o nag-ayo) sa duha ka tawo sa samang paagi.

5. Si Apostol Pablo naggamit siya ug daghang mga galamiton sa pagtabang sa uban.

- a. 1 Tes. 5:14, “Ug tambagan namo kamo, mga igsoon, nga inyong maymayan ang mga bagdoy, inyong dasigon ang mga nawad-an sa paglaum, inyong tabangan ang mga mahuyang magmapailubon kamo kanilang tanan.”
- b. Gal. 6:2, “Magyayongay kamo sa mga kabug-at sa usa ug usa, ug sa ingon niana tumana ang kasuguan ni Kristo.”
- c. Rom. 14:1, “Mahitungod sa tawo nga mahuyag pagtoo, dawata ninyo siya, apan dili aron sa pagsaway sa iyang mga dinahumdahum.”

L. Pag'agi: Unsay Katuyuan sa Dios niana nga proseso? Nganong gitugtan sa Dios ang mga problema?

M. Ang nag una nga dakung tahas mao ang pagsabot kung diin gusto sa Dios dad-on ang usa ka magtotoo.// Kung wala ka nasayod diin buot sa Dios dad-on ang usa ka magtotoo, ang imong abilidad sa pagtabang kaniya mahimong limitado. Murag sama ra nga imong ayohon ang usa ka guba nga sakyanan sa orihinal na kondisyon. Kon wala ka nasayod unsa ang orihinal nga hitsura sa mao nga sakyanan, dili ka kamao unsaon sa pag ayo niini. Usa ka magtiayon nakahimo sa pag ila kung asa sila “nahimutang” ug asa sila “padulong” sa usa ka sesyon nagkomento, “Nakat-on mi ug mas daghan niining usa ka sesyon kaysa pipila ka mga bulan sa mga panambagon sa uban.” Asa gyud, ang gusto sa Dios alang kanato?

II. Kabubut-on sa Dios nga kita magkinabuhi sa sukwahi nga kultura ug klase sa kinabuhi nga naga padayag sa dagway ni Kristo sa mao nga kultura ug sa kinatibuk-an niini. // Ang magtotoo ba nagpuyo sa klase sa kinabuhi ug kultura nga naga padayag sa kinaiyahan nga dagway ni Kristo?

Sa imong hunahuna unsay hitsura sa kinabuhi nga sama sa hulagway ni Kristo?

A. Kining pagkahisama ni Kristo nga klase sa kinabuhi mao ang kinatibuk-an nga plano sa Dios alang kanatong tanan nga magtotoo.// Ang ensakto nga pagsabot niining pagkahisama sa dagway ni Kristo nga tumong muhatag ug katin-awan sa kalibog kon unsa ang angay nga buhaton sa magtotoo.

1. Si Pablo nagsaysay kinsa ang naa sa sulod sa magtotoo aron tapuson kining kinatibuk-ang plano. Responsibilidad kini sa duha. Mamuhat kita; samtang ang Dios mamuhat usab. Sama sa sensilyo nga adunay duha ka bahin nga managlahi ang naimprinta, apan nausa ra kini sa usa ka sensilyo.

a. Filipos 2:12b-13, “...panlimbasugi ninyo ang inyong kaugalingong kaluwasan (sa matag adlaw sa imong kinabuhi) uban ang kahadlok ug pagkurog; 13) kay diha sulod ninyo ang Dios ( ang Balaang Espiritu) mao ang nagapalihok sa inyong pagtinguha ug pagpaningkamot alang sa Iyang kaudalingong kahimuot.”

1) Kini mao ang “paglimbasog”, o buhaton sa matag-adlaw nga pagkinabuhi, dili sa paglimbasog alang sa imong kaluwasan.

2) Ang pamulong nga, “paglimbasog” pinasubay sa pulong nga “pakanaog”, sama sa pagmasa (paghalo) sa uga nga harina aron maumol ang minasa nga may sulod nga daghan nga umog.

a) DIBUHO



**Panlimbasugan ang Kaluwasan diha sa Kada Adlaw nga Kinabuhi**

- 3) Kini nagapasabot sa paglimbasog sa benepisyo sa imong kaluwasan diha sa matag adlaw nga pagkinabuhi. Mga Pagsulay, mga pag antos o mga kasakitan makatabang kanimo niana nga tahas.

**Giunsa nimo pagpaniid sa mga magtotoo nga napakyas sa pagbutang diha sa matag adlaw nga pagkinabuhi sa ilang pagtoo kang Kristo? Sa imong hunahuna nganong nahitabo man kini? Sa imong hunahuna unsa man ang ilang ginapanulti sa ilang kaugalingon nga nagtugot kanila sa paghimo niini? Unsa man ang pinakalisod nga bahin sa kristohanong kinabuhi alang kanimo nga imong ikinabuhi? Unsay nakapaaghat kanimo sa paghimo niini? Unsa man ang pinakadaku nga babag sa pagtuman niini?**

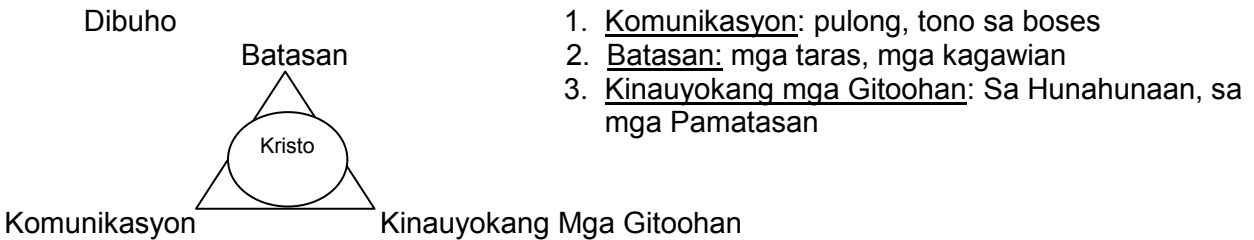
- 4) Gikasilagan sa Dios ang magkabahin nga klase sa kinabuhi, kung diin lahi nga klase sa kinabuhi diha sa iglesia ug hingpit nga kalahian diha sa panimalay. Busa, ang usa sa rason nga gitugtan sa Dios ang mga problema aron maaghat kita sa paglangkub sa benepisyo sa atong kaluwasan diha sa matag aspekto sa atong kinabuhi.
2. Si Apostol Pablo nagsaysay kon unsa kadugay ang pagpamuhat sa Dios sa iyang plano sa pag pauswag sa kinaiyaha nga sama ni Kristo sa atong kinasuluran.
- a. Filipos 1:6, “Ug ako masaligon nga Siya nga nagsugod ug maayong buhat diha kaninyo magapadayon aron kamo mahingpit unya sa adlaw ni HesuKristo.”
- 1) “Masaligon (perfect tense): Si Pablo napahiluna na o nakasiguro nga ang Dios magapadayon sa pagpamuhat diha sa paghingpit (sama kang Kristo) hangtud sa adlaw nga si Kristo Hesus kon kanus-a ang mga magtotoo igabayaw aron sa pagtagbo sa Dios diha sa kawanangan.
- b. Walay bisan usa nga nakaabot sa dagway sama ni Kristo ( Filipos 3:12) hangtud nga sila makig-uban kang Kristo o Siya muabot alang kanila diha sa pag-sapgang “rapture” (1 Tes. 4:13-18).
3. Sa sagad nga paagi kita niugmad sa klase sa kinabuhi nga nagasalig diha sa Ginoo alang sa atong adlaw-adlaw nga pagkinabuhi. Hangtud nga kita mutoo adunay kitay laing paagi (sama sa plano B) nga ato kining ginauna sa pag pili.

**B. Ang klase nga kinabuhi nga plano sa Dios alang sa mga magtotoo gibut-an nang daan nga tumong bisan sa wala pay pag lalang sa kalibutan. // Kini dili bag-o nga idiya.**

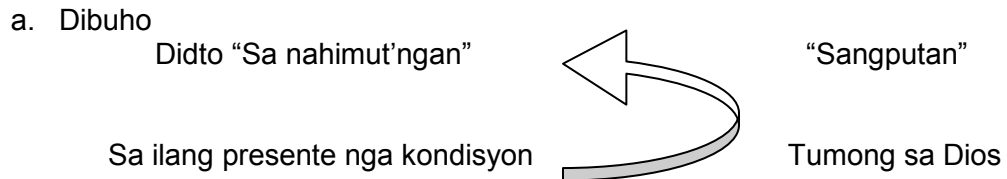
1. Si Apostol Pablo nagsaysay nga kanhi ang Dios nag mugna sa iyang plano sa pag ugmad sa sama kang Kristo nga kinaiya dinhi kanato.
- a. Rom. 8:29, “Kay sila nga mga giila niyang daan gikabut-an usab niyang daan nga mahisama (gililok) sila sa dagway sa iyang anak.”

- 1) “Nag unang kahibalo” wala nagpasabot nga nasayran na sa Dios and usa ka tawo, apan hinuon nagpasabot sa makahuluganong relasyon sa tawo pinasukad sa pagpili sa Dios diha sa kahangturan sa wala pay pagbugna sa kalibutan. (BKC, NT, p.474) “Diha kaniya, sa wala pa matukod ang kalibutan, siya nagpili kanato.” (Efeso 1:4) Apan kini mas labaw pa sa pagtukod ug relasyon. Kita napili nang daan nga mahisama (gililok) diha sa imahe (kinaiya) ni Hesu-Kristo. Unsa mana nga dagway sa matag adlaw nga kinabuhi?
- 2) “Imahe” Kinaiya: “Ipatik o ililok pinaagi sa pag duot.” Ang Dios nagapatik o nagalilok sa Iyang imahe nganhi sa atong mga kinabuhi.
- 3) “Pahiuyon”, mao ra gihapong porma sa uban, dili sa gawasnon o sa pisikal. Si satanas nagtinguha nga kita iduot sa hulmahan nga kalibutanong panagkuyog ug mapunting diha sa gawas nga uyon sa katilingban, dili sa suludnon nga panag-uyon kang Kristo (Rom. 12:2) ug sa Iyahang kinaiya.

**C. Adunay tulo ka nangunang mga dapit diin ang Dios buot niyang modan-ag ang kinaiya ni Kristo nganhi sa atong kinabuhi.**



1. Sa dihang kita natawo pag-usab, ang atong kinabuhi susama sa triyanggulo ug ang Dios susama sa lingin nga naa sa atong kasuluran. Buot Niyang hashasan ang mga hait nga bahin o dapit sa atong kinabuhi: ang atong batasan, ang atong komunikasyon ug ang atong kinauyokang mga gitoohan nga sistema ( sa kasing-kasing).
2. Ang usa sa mga katuyuan sa biblikal nga panambagon mao ang pagtudlo, paghimo ug disipulo, mubansay ug tawo aron matul-id ang mga sangkad o dapit sa iyang kinabuhi kon asa siya nagkulang sa pagpadayag sa Diosnong kinaiya. Ang Dios wala nagpunting sa pag-ayo sa mga tawo, apan sa pag usab kanila.
  - a. Gal. 4:19, “Mga anak Ko, alang kaninyo ginasakit ako pag-usab hangtud nga si Kristo mahukad diha sa sulod ninyo.” (Lit. “gikuha sa porma na” diha sa tulo ka mga sangkad o dapit)
3. Ang kapakyasan sa pagkahibalo ug pagsabot sa pinakatumong sa Dios kini nagapasabot ngano ang mga pastors ug ang ilang mga magbubuhat dili kahibalo kun unsay anga’y buhaton diha sa kapit’os nga sitwasyon. Dili sila kabalo sa tumong o destinasyon nga kini nga kapit’os gi disinyo sa paghingpit.
4. Usa ka masusubo nga realidad o kamatuoran nga dili ang matag-usa buot muadto kon asa ang Dios buot nga ilang kasangputan. Sila musugod gikan didto “Sa nahimut’ngan” nga posisyon ug paingon sa “Kasangputan” nga direksyon ug unya mohunong ug mobalik kon asa sila paingon didto “Sa nahimut’ngan”.



- b. Dili ang matag-tawo buot muadto sa gusto sa Dios para kanila. Buot nila ang benepisyò nga walay paglihok ug paghimo ug kausaban. Ang kapakyasan sa kausaban moresulta sa kun unsa ang anaa na kanila. Hinumdumi nga ang tin-aw o kahulugan sa kahungog: “Pagbuhat sa parehas nga butang sa pabalik-balik apan naga dahum ug lahi nga resulta.”

**D. Kini nga plano nga klase nga kinabuhi nga mahisama kang Kristo nagpaila kon unsay katapusan nga makita ani. (Imahe) // (Ang “kasangputan” nga posisyon) Unsa may ipasabot (o makit-an nga sama) mahisama kang Kristo (bungot, mga sandalyas, taas nga buhok)? Kini mupadayag diha sa tulo ka pinaka sangkad o dapit: komunikasyon, batasan ug ang kinauyokang mga gito-ohan (kasing-kasing). Tanang mga problema sa kinabuhi nagagikan sa usa sa mga sangkad o dapit.**

### Komunikasyon

1. Komunikasyon diha sa mga pulong sa atong ginasulti. // (mga pulong nagarepresentar 7% sa komunikasyon. Lawasnong pinulungan ug tono sa tingog nagreperesentat ug 93% diha sa komunikasyon.)
  - a. Makadaot nga mga pulong kinahanglan nga pulihan ug makatabang nga mga pulong
    - 1) Efeso 4:29, “Kinahanglan walay sulting mahilas (makadaot, lit. “dunut”) nga magagula gikan sa inyong baba, kon dili kanang mga maayo lamang (makabenepisyò) nga makapalig-on (makatabang) ug angay sa higayon, aron makahatag kinig kaayohan ngadto sa mga magapatalinghug.”

a) Dibuhò



- 2) Ang pulong nga kaayuhan nagpasabot ug “pag tukod”. Ang nag unang materyales alang sa pagbakod sa bibliyanhon nga panahon mao ang bato o bika. Ang pagtukod mao ang paglantaw sa imong mga pulong nga sama sa bika nga imong gibutang didto sa kinabuhi sa usa ka tawo nga ang katuyuan mao ang pagpatindog ug nindot na balay. Ang atong pagpili sa bisan hain nga molabay ba ug bika sa walay tumong aron makapasakit o madaot ang uban; o sa pamaagi nga ayohon pagbutang ang bika aron tukuron ang usa ka tawo.

- 3) Matag usa kanato nahimong unsa ta karon tungod sa mga pulong nga gipanulti o wala gipanulti kanato.
  - a) Gipanulti: “ Buangbuang ka” batok “Usa kana nga dungganong buhat”
  - b) Wala gipanulti: “Gihigugma ko ikaw, maayong buhat!”
  - c) Si Hillary Rodham Clinton nga kanhi unang ginang sa Estados Unidos naghisgot mahitungod sa iyang amahan, nga wala nagpamatuud kaniya ingon nga bata. Sa dihang anaa siya sa iyang pag skwela sa sekondarya, giuli nya sa ilang balay ang iyang kard nga adunay “A” ang grado. Gipakita kini sa iyang amahan, nagalaum ug pulong nga pagdayeg. Hinoon, iyang gisulti, “Sayon raman gud ang imong gi skwelahan.” Trenta singko na ka tuig ang nilabay kadto nga sulti nagdilaab pa gihapon sa hunahuna ni Misis Clinton. Ang walay kapuslanan nga tubag sa amahan tingali usa lang ka tiaw, apan nagmugna ug kasakit nga milungtad hangtod karon. (Washington Post, 3 April 1993,p.C1.).
- 4) Ang aktibong kasakit nagagikan sa masakit (dunut) nga mga pulong. Ang hilom nga kasakit nagresulta gikan sa insakto nga pulong nga wala gisulti.

**Isaysay kon giunsa nga nadasig ka sa pulong sa usa ka tawo ug unsay nahimo nga kalainan sa imong kinabuhi. Ug isaysay usab kon unsay pinasahi nga negatibong mga pulong nga nakaapekto kanimo ug unsa may imong nahimo sa pag daug sa ilang negatibong pagkontrolar. Unsang mga pulong nga wala nimo nadunggan nga nakapasakit nimo?**

- b. Siyagit kinahanglan nga mapulihan ug Kalma nga sinultihan // ( Ang Siyagit dili bunga sa Espiritu, ni ang singgit. Kini usa ka masuk-anon nga komunikasyon nga ginagamit sa pag kontrolar, sa pag usab, o sa pag maneho sa kinaiya sa usa ka tawo).
  - 1) Col. 4:6, “Himoa nga sa kanunay magamadanihon ang inyong sinultihan (pabor, respeto, pamatasan), tinimplahan ug asin, nga tungod niana inyong mahibaloan kon unsaon ninyo sa pagtubag kang bisan kinsa.”
  - 2) Santiago 1:19-20, “Sabta ninyo kini, hinigugma ko nga mga igsoon. Kinahanglan nga ang matag-usa ka tawo magmaabtik sa pagpanimati, magmahinay sa pagsulti, magmahinay sa pagkasuko, 20) kay ang kasuko sa tawo dili mosangpot nianang pagkamatarung nga uyon sa Dios.”
- c. Panaway kinahanglan mapulihan ug Pagdayeg, Pagmatuud.
  - 1) Ang panaway kasagaran nagagikan sa kasuko.
  - 2) Gal. 5:15, “Apan kon kamo magpinahitay ug magtinukbanay ang usa sa usa, magbantay lang kamo nga dili kamo mangaut-ut pinaagi sa usa ug usa” (relasyong manunukob).



- d. Pagbagulbul kinahanglan mapulihan ug Pagkamapasalamat.
- 1) Filipos 2:14, “Buhata ninyo ang tanang mga butang sa walay pagbagolbol ni pagsukit-sukit.”
  - 2) 1 Tesalonica 5:18, “Pagmapasalamat kamo sa tanang higayon; kay kini mao ang pagbuot sa Dios diha kang Kristo Hesus, alang kaninyo.”
- e. Pagdawat sa mga nag unang balaod sa komunikasyon.
- 1) Ayaw pagsanta, pagsagbat, pagputol sa matag-usa, apan punting sa pagpaminaw ug pagsabot kon unsa man dyud ang gisulti (Santiago 1:19)
  - 2) Ayaw pagtawag sa masakit nga pangalan sa matag usa , apan pilion ang mga pulong nga makapadasig sa matag usa (Efeso 4:29; Gal. 5:15).
  - 3) Ayaw pag ambak-ambak gikan sa usa ngadto sa usa ka isyu, apan ipunting lamang sa isa ka isyu sa matag higayon.
  - 4) Likayi ang tumang kasuko ingon nga paagi sa komunikasyon, apan magpabilin ilalom sa pagkontrolar sa Balaang Espiritu (Santiago 1:20; Gal. 5:16-20).
  - 5) Likayi ang paggamit sa pisikal na senyales sa pagkalaay, pagsalikway o kaulaw (sama sa: ligid ligid sa mga mata, panghupaw, pagbutang sa mga kamot naa sa bat’ang, pagkusmod, labyoglabiyog sa mga kamot ug pagtudlo-tudlo)
  - 6) Ayaw’g biya, yam’id o maghilomhilom lang (Matt. 18:15).
  - 7) Ayaw’g lakaw kon adunay importanteng gihisgutan nga walay kasiguruhan kon unsa nga oras ka mobalik aron ipadayon ang gihisgutan.
  - 8) Sa bug’os wala gayoy pisikal na pag-atagi, pagtukmod, pinaakay, dughit o nilabayay’g mga butang o pugngan ang uban pinaagi sa kusog.
  - 9) Ayaw itukmod ang uban diha sa makapainit na sinultian o ipahinumdom ang nakaagi aron gamiton sa presente.
  - 10) Uyunan ang balaod sa komunikasyon sa dili pa ang paglantugi.

**Unsa man ang mga balaod sa komunikasyon nga nabatunan?  
Giunsa nimo ni sa pagpaugmad? Unsa nga mga balaod ang imong dungag?  
Unsa didto sa mga balaod ang pinakapektibo nga imong nang nagamit?**

### Mga Gawi

2. Diha sa mga gawi (batasan) nga atong ipakita.

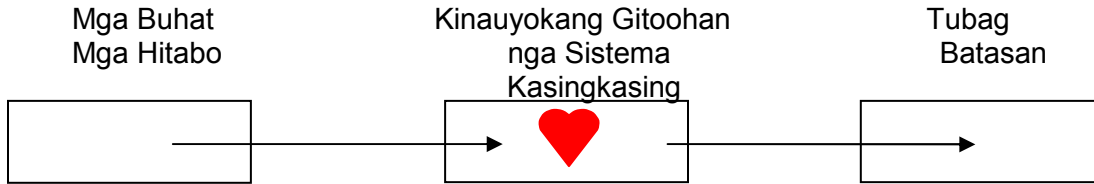
- a. Kalibutanong klase nga kinabuhi kinahanglan nga mapulihan ug bibliyanhon nga klase nga kinabuhi.
- 1) Efeso 5:1-2, “ Busa magmaawaton kamo sa Dios, ingon nga mga anak nga pinalangga; 2)ug paggawi (magkinabuhi) nga mahigugmaon, (unsaon) ingon nga si Kristo nahigugma kanato ug, alang kanato, mitugyan sa iyang kaugalingon ingon nga mahumot nga halad ug halad-inihaw ngadto sa Dios”.
  - 2) Rom. 12:2, “Ayaw kamo pagpahiuyon (sundanan sa) niining panahona sa kalibutan (kalibutanon), kondili usba hinoon ninyo ang inyong kaugalingon pinaagi sa pagbag-o sa inyong salabutan, aron inyong masuta kon unsa ang mayo ug hinangponon ug hingpit ng kabobut-on sa Dios.”
  - 3) 1 Juan 2:15-17, “Ayaw ninyog higugmaa ang kalibutan, ni ang mga butang diha sa kalibutan. Kon may nagahigugma sa kalibutan, ang gugma alang sa Amahan wala diha kaniya. 16) Kay ang tanan nga anaa sa kalibutan, ang pangibog sa unod u gang pangibog sa mga mata u gang pagpagarbo sa kinabuhi, dili gikan sa Amahan kondili sa kalibutan. 17) U gang kalibutan mahanaw, u gang pangibog niini; apan siya nga nagatuman sa kabubut-on sa Dios magapabilin hangtud sa kahangturan.”
- b. Pagsalikway kinahanglan mapulihan ug Pagdawat ingon nga bililhon.
- 1) Rom. 14:1, “Mahitungod sa tawo nga maluyag pagtoo, dawata ninyo siya, apan dili aron sa pagsaway sa iyang mga dinahumdahum.”
  - 2) Rom. 15:7, “Busa pagdinawatay kamo ang usa sa usa kaninyo,alang sa himaya sa Dios, maingon nga si kristo midawat man kaninyo” (walay kinutuban na grasya ug kalooy).
- c. Panimalus kinahanglan mapulihan ug Pagpasaylo.
- 1) Rom. 12:19, “Mga hinigugma, ayaw ninyo himoa ang panimalus, hinonoa hatagi ninyog higayon ang kapungot sa Dios; kay nahisulat man kini nga nagaingon, “Akoa ang panimalus, ako mao ang magabayad, nagaingon ang Ginoo.”
  - 2) Efeso 4:32, “Magmapuanguron kamo ang usa ngadto sa usa, mga malukot ug kasingkasing, nga magpinasayloay kamo ang usa sa usa, maingon nga kamo gipasaylo sa Dios tungod kang Kristo.”
- d. Pagkahakogan kinahanglan mapulihan ug Pagkamanggihatagon.
- 1) Filipos 2:21, “Kay tanan silang uban nagapangita sa mga kaayohan sa ilang kaugalingon lamang ug dili sa mga kaayohan ni Hesu-kristo.”
  - 2) II Cor. 8:9, “Kay kamo nasayud na sa grasya sa atong Ginoong Hesu-Kristo, nga bisan tuod siya dato, siya nahimomg kabus alang kaninyo aron nga pinaagi sa iyang kakabus kamo mahimong dato.”

- 3) Mga Buhat 20:35, “Sa (Pablo) tanang mga butang gikapakita ko kaninyo nga ang mga maluyahon kinahanglan inyong tabangan pinaagi sa ingon nga pabudlay, nga magahinumdum kamo sa pulong sa Ginoong Hesus, nga siya gayud mao anga nagsulti, “Labi pang bulahan ang paghatag kay sa pagdawat.”
- e. Madagmalon nga batasan kinahanglan nga mapulihan ug Mahigugmaon nga gawi. (Ang dagmal dili dyud itugot.)
- 1) Efeso 4:31-32, “Isalikway ninyo ang tanang kayugot ug kapungot ug kasuko ug mga singkahay ug pagtampalas lakip ang tanang panghimaraut. 32) Magmapuanguron kamo ang usa sa usa, maingon nga kamo gipasaylo sa Dios tungod kang Kristo.”
- 2) 1 Juan 4:7-8, “Mga hinigugma, maghinigugmaay kita ang usa sa usa; kay ang gugma iya sa Dios, ug siya nga nagahigugma gipanganak sa Dios ug nakaila sa Dios. 8) Siya nga wala magahigugma wala makaila sa Dios; ka yang Dios gugma man.”
- f. Kalaw’ayan mapulihan ug Kabalaan.
- 1) 1 Thess. 4:3, “Kay ang pagbuot sa Dios mao kini, ang inyong pagkabinalaan; nga kamo managlikay sa pakighilawas.”
- 2) Efeso 1:4, “Diha kaniya, saw ala pa matukod ang kalibutan, siya nagpili kanato aron kita mabalaan ug dili masalawayon diha sa atubangan sa Dios.”
- 3) Ang tumong sa Kristohanong kinabuhi dili mao ang kalipay apan ang kabalaan. Ang Kabalaan dili kon unsa ka kataas mosaka, apan kon unsa ka katul-id ang molakaw sa dihang imong maigo ang kahiladman.

**Kung adunay mo timbangtimbang sa imong batasan, unsa kahay hukum nila mahitungod sa imong relasyon diha kang Kristo? Ngano man nga ang batasan naporma palibot sa imong mga pulong? Sa duha, unsa man ang labing importante, batasan o mga pulong? Ngano man?**

### Ang Kinauyokang mga Gitoohan sa Kasingkasing

3. Ang kinauyokang mga gitoohan diha sa panghunahuna (hunahuna) maoy atong ginapakita. // Ang tanang mga isyu sa batasan nagsukad kana gikan sa kinauyokang gitoohan nga sistema, ang kasingkasing; dili gikan sa sitwasyon nga musulod sa atong mga kinabuhi. Wala ta kasinati ug usa ka sitwasyon; unya tubag lamang. Ang panghitabo mo-una padulong diha sa kinauyokang gitoohan nga sistema unya maunay mokontrol sa tubag.



- a. Mga Agalon (mga tigmando, mahariharion, dominante, paghingalan) kinahanglan mapulihan ug samag kasingkasing sa suluguon.
  - 1) Ang batasan ni Kristo mao unta ang atong sumbanan. (Filipos 2:5-8) “Batoni diha kaninyo kining hunahuna nga mabatonan ninyo diha kang Kristo Hesus... Gihaw-asan niya ang iyang kaugalingon diha sa iyang pagsagop sa kinaiya sa ulipon ug... Siya nagpaubos sa iyang kaugalingon ug nahimong masinugtanon hangtud sa kamatayon...”
  - 2) Mateo 20:28, “Maingon nga ang Anak sa Tawo mianhi dili aron siya pag-alagaron kondili sa pag-alagad, ug sa paghalad sa iyang kinabuhi sa pagkamatay ingon nga lukat alang sa daghan.”
- b. Ang Garbo kinahanglan mapulihan ug Pagpaubos.
  - 1) Santiago 4:6, “Apan siya nagahatag ug labi pa ka dakung grasya; busa ginaingon, “Pagasantaon sa Dios ang mga mapahitas-on , apan sa mga mapaubsanon siya nagahatag ug grasya.”
  - 2) 1 Pedro 5:6, “Busa ipahiubos ninyo ang inyong kaugalingon ilalum sa gamhanang kamot sa Dios, aron kamo iyang igatuboy unya sa gitagal nga panahon.”
- c. Pagkaabubhoan kinahanglan mapulihan ug Kasigurohan.
  - 1) Ang pagkaabubhoan mao ang kahadlok nga mailisan.
  - 2) Kung ang sukaranan sa imong kasigurohan nakaankla sa imohang personal nga relasyon diha kang Kristo, dili ka angay’ng mahadlok nga mailisan sa tawhanong relasyon. Walay makahimulag kanimo gikan sa gugma ni Kristo (Rom. 8:38-39).
- d. Ang Kasuko kinahanglan mapulihan ug Panagdait.
  - 1) Sanataiago 1:19-20, “Sabta ninyo kini, hinigugma ko nga mga igsoon. Kinahanglan nga ang matag-usa ka tawo magmaabtik sa pagpanimati, magmahinay sa pagsulti, magmahinay sa pagkasuko; 20) kay ang kasuko sa tawo dili mosangpot nianang pagkamatarung nga uyon sa Dios.”
- e. Maibugon kinahanglan mapulihan ug Katagbawan.
  - 1) Filipos 4:11-12, “Dili nga nagmahay ako tungod sa akong kawalad-on; kay ako nakakaat-on man sa pagpahaigo sa akong kaugalingon sa bisan unsang kahimtang nga akong mahimutangan; 12) Ako makamaong magkinabuhi sa

kakabus ug ako makamao usab nga magkinabuhi sa kadagaya; sa bisan unsa ug sa tanang pagkabutang, nasinati ko ang tinago sa paagi sa pagpahimutang diha sa pagkabusog ug sa apagkagutom.”

- 2) 1 Timoteo 6:8, “Apan kon kita adunay makaon ug ikabisti, kini igo na nga makatagbaw kanato.”
- f. Mabugnaw (layo, pagbiya) kinahanglan mapulihan ug Mainiton, Mahigugmaong kasingkasing.
- 1) 1 Cor. 13:1-13
  - 2) Mabugnaw, nga pagtalikod sa isa sa magtiayon usa sa upat ka timailhan nga ang kaminyoon mopaingon sa kapakyasan.
- g. Pagkabagis kinahanglan mapulihan ug Pagkamaayohon.
- 1) Efeso 4:31-32, “Isalikway ninyo ang tanang kayugot ug kapungot ug kasuko ug mga singkahay ug pagtalampas lakip ang tanang panghimaraut; 32) Magmapuanguron kamo ang usa ngadto sa usa, mga malulot ug kasingkasing, nga magpinasayloay kamo ang usa sa usa, maingon nga kamo gipasaylo sa Dios tungod kang Kristo.”
  - 2) Mateo 11:29, “Isangon ninyo ang akong yugo diha kaninyo, ug pagtuon kamo gikan kanako; kay ako maaghop ug mapaubsanon sa kasingkasing, ug makakaplag kamog pahulay alang sa inyong mga kalag.”
- h. Gusto kanunay ug Kahingpitan (pinasikad sa kahadlok) kinahanglan mapulihan ug Malinawong pagdawat ug balanse.
- 1) Ang gusto kanunay ug kahingpitan nagatulud sa tulo ka sukaranan nga kahadlok: kahadlok sa pagdiskubre sa sayup, kahadlok sa pagsalikway, kahadlok nga pagabiyaan.
  - 2) Gal. 3:1-3, “O mga Galacianhon nga kulang sa pagsabut! Kinsa bay naglamat kaninyo? Sa atubangan sa inyong mga mata si Hesu-Kristo, sa matin-aw gikapadayag nga linansang sa krus; 2) Kini lamang ang buot ko nga ipangutana kaninyo: Gidawat ba ninyo ang Espiritu tungod sa mga buhat sa pagbantay sa kasugoan, o pinaagi bas a pagpatalinghug nga inubanan sa pagtoo? 3) Nangahimo na ba gayud diay kamo nga ingon ka kulang sa pagsabut? Nakasugod naman unta kamo sa Espiritu, magpakatapus ba diay kamo karon sa lawas?”
- i. Pagkamalimbungon kinahanglan mapulihan ug Bukas nga matinuuron ug kamatuuran. // Tanang maluntarong mga relasyon nagsukad diha sa kamatuuran.
- 1) 1 Juan 1:5-7, “Ang gipahibalo nga among nadungog gikan kaniya ug karon among ginamantala kaninyo mao kini: nga ang Dios kahayag ug diha kaniya wala gayuy kangitngit; 6)Kon kita magaingon nga may pakig-ambitay kita uban kaniya, apan nagalakaw usab kita diha sa kangitngit, nan, kita nagabakak ug wala magkinabuhi subay sa kamatuoran; 7) apan kon kita magalakaw diha sa

kahayag, maignon man siya anaa sa kahayag, nan, kita may pakig-ambitay ang usa sa usa, u gang dugo ni Jesus nga iyang anak nagahinlo kanato gikan sa tanang sala.”

- j. Sumbanan: “Unsay hinungdan sa usa ka dako krisis aron mahimong mapig’oton, makadaot, walay katapusang trahedya inay’ng nga sa pang pagtubo’g kauswagan sa kasinatian taliwala sa kasakit? Atong batasan.”

**Unsang kinauyokang mga tinoohan ang imong nabag-o sa dihang nahimo kang magtotoo? Unsay imong naagian sa pagusab niini?  
Unsang mga negatibong tinoohan nga imo pang ginapanglimbasogan ?  
Unsang mga lakang ang imong nahimo sa pag usab niini?**

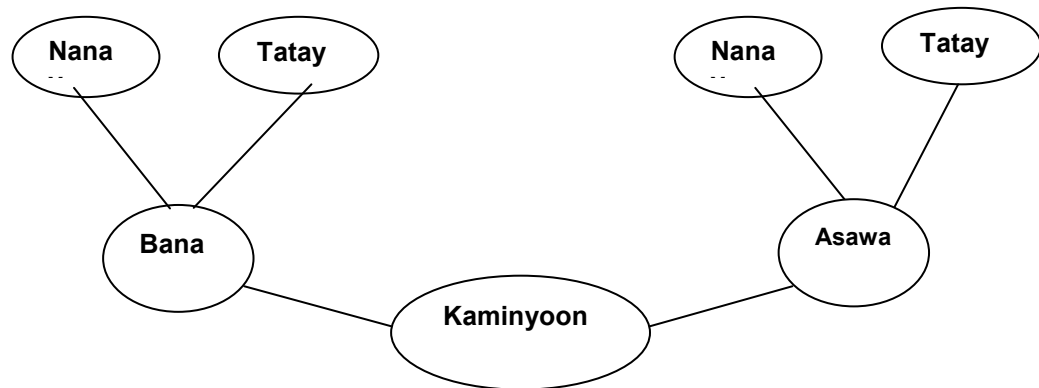
**E. Kining plano nga klasing kinabuhi nga mahisama kang Kristo nagpatin’aw kanato nganong ang Dios nagtugut sa mga problema o mga hagit nga muabot sa atong mga kinabuhi. // Kini nagdala kanato pagbalik sa numero unong pangutana sa tawong naa sa krisis “Ngano man?”**

1. Ang krisis (pagbingkil) magpaila sa atong mga pagkadili- matinoohon o mga bakak dinhi sa atong kinauyokang gitoohan nga sistema sa kasingkasing nga atong ginasultian ang atong mga kaugalingon mahitungod sa Dios, sa kaugalingon o sa uban.
  - a. Mahimong dili ta magkinabuhi sumala sa atong gitoohan sa adlaw adlaw, apan ato gayo’ng maikinabuhi kon unsay atong gitoohan sa dihang naa sa krisis.
    - 1) Pananglitan: Ang presidente sa konserbatibong Bibliyang kolehiyo nagtudlo sa tanang tinon’an sa klase sa theology nga ipatigbabaw ang labaw’ng kamandoan sa Dios. Iyang makusganong gitoohan nga ang Dios muhatag sa kolehiyo, tigumanan sa dili na magamit na base sa kasundalohang kahanginan, ang base na kapilya. Hinoon, gihatag kini sa simbahan. Siya adunay kinatibuk-ang mental, emosyonal nga pagkahugno ug nahimong masuk-anon. Kadtong krisis nagpadayag sa tinuod nga gitoohan sa kasingkasing. Wala siya’y pagsalig sa Dios niadtong desisyon. Ang krisis wala nagmugna sa pagka-wala’y pagtoo, kini nipadayag lang.
  - b. Usahay kinahanglan makasagubang og pagsulay o krisis aron sa pagtabang kanato aron maugmad ang atong theology ug mainat ang atong pagtoo (pagsalig).
    - 1) 1 Pedro 1:6-7, “ Kini (buhing paglaum) igakalipay ninyog daku, bisan tuod nga karon inyong pagaantuson sa makadiyot ang nagkalainlaing mga pagsulay; 7) aron ang pagkatinuod sa inyong pagtoo, nga labi pang bililhon kay sa bulawan nga ginasulayan pinaagig kalayo bisan tuod kini madugta ra, mosangpot ngadto sa pagdalayeg ug paghimaya ug pasidungog kaninyo inigpadayag na unya kang Jesu-Cristo.”
    - 2) Vs. 6 – Si Pedro iyang gidasig ang mga magbabasa nga ibutang ang ilang kahibalo diha sa praktis. Ang ilang tubag sa talagsaong teyolohiyang mga

kamatuoran nagtudlo kanila nga unta sila magkalipay'g dako. Ang bugtong kahibalo dili makadala og daku nga kalipay sa kasinatiang kasigurohan ug kagawasan gikan sa kahadlok diha sa pag atubang sa mga pangdagmal. Ang dakong kagahum sa Dios nagkinahanglan makatimbang usab sa tawhanong responsibilidad. Ang mga kristohanon responsable nga motubag diha sa pagtoo. Ang pagtoo mopadulong sa hustong doktrina paingon sa hustong pagkinabuhi. Ang pagtoo nagalihok kon unsay atong gitoohan ug modalag' batasan nga mohiuyon diha sa tinoohan.

- 3) Vs. 7 – Kining mga nagkalainlaing mga pagsulay adunay duha ka mga resulta:
  - a) lunsay o pinutli nga pagtoo – sama sa bulawan nga nalunsay diha sa kalayo sa dihang nakuha na ang hugaw, ug b) ang mga pagsulay nagpaila sa realidad sa usa ka pagtoo. Ang kabug-at nagpalalom ug nagapalig-on sa kristohanong pagtoo ug tugtan nga ang realidad mapadayag. Ang Griyegong pulong na “dokimazo-menou”, naghatag sa matuud, nag pasabot “pagasulayan alang sa katuyuan nga madawat o aprobahan.”
2. Ang krisis mopadayag sa pangkinahanglan diha sa paglakaw (pagkinabuhi) nga nagkinahanglan nga malig-on, matul-id o dungagan ug kusog diha sa atong komunikasyon, batasan, kinauyokan nga mga gitoohan.
3. Ang krisis makahimo sa pagdayag sa kaliwatang mga samad padulong sa atoa nga nagakikan sa atong kaliwatan.
  - a. Mahimong makita sa atong kaliwatan mga samad ug nasunud kini sa atong presente nga mga relasyon ug atong gihunahuna nga kini sila mga normal lamang. Ang pagbingkil o problema makatawag sa atong atensyon kanila ug kini sila nagkinahanglan nga mausab.
  - b. Ang isyu sa pagkabiniyaan diha sa bata/bata-on nagpakita sa ilang mga kaugalingon diha sa wala'y salabutang mga kahadlok sa dihang hamtong na sila ug kini makit-an sa mga tawo nga kusog kayo mokontrolar. Ang pagkontrolar sa mga tawo, mga lugar ug mga butang nahimo pinasikad sa kahadlok, dili sa pagtoo. Kini nga kahadlok nagagikan sa kaliwatan ug naapektohan ang karong presente nga mga relasyon.

1) DIBUHO:



- c. Ang mga kaliwatang samad ug mga taras usahay makit-an diha sa atong mga relasyon, labina diha sa kaminyoon ug diha sa pagkaginikanan nga mga sumbanan.

**Unsa man ang pinakasakit nga kaliwatang sumbanan nga nag-abot gikan sa sa imong mga apohan ug mga ginikanan ug kini karon maoy imong hinungdan sa kalisod sa imohang presente nga relasyon?**

4. Ang krisis mopadayag sa kahulugan nga atong gibutang sa mga panghitabo sa kinabuhi.

**Unsang mga bakak ang imong nadiskubre mahitungod sa imong kaugalingon, Dios o sa uban pa ingon nga resulta sa bingkil nga imong nasinati? Giunsa nimo pagpadayon sa paghulip sa bakak? Unsang kalainan ang nahimo sa imo ug sa imong relasyon?**

5. Dilli lamang igo nga kita magkinabuhi sa klase sa kinabuhi nga nagapadan-ag kay Kristo apan motubo usab sa matag adlaw nga mahimong mas mahisama pa gayud kang Kristo.

### **III. Pagtubo diha sa klase nga pagkinabuhi sama kang Kristo**

#### **A. Ang Dios nagtinguha nga kita motubo diha sa Iyang Grasya aron makompleto ug mahamtong kang Kristo.**

1. Kita gidasig nga mohamtong sa daghang bahin sa Balaan'g kasulatan.
  - a. Efeso 4:13, "Hangtud makakab-ot kitang tanan sa pagkahiniusang sa pagtooo ug sa kahibalo mahitungod sa anak sa Dios, ug makakab-ot sa kahamtong sa pagkatawo..."
    - 1) "Hamtong" // Nakab-ot ang katapusan; nahuman, hamtong, kompleto (Abbot Smith, p.442)
    - 2) "Kompleto" // Sa tanang spirituhanong bahin o mga aspekto.
  - b. 1 Pedro 1:3-7
  - c. Gal. 4:19
  - d. Santiago 1:2-4



2. “Kung buot nimo nga mahimo pang sama ni Kristo, dili nako mahanduraw sa uban pang maayong butang nga himoon kondili ang pagminyo. Samtang minyo mapugos ka nga moatubang sa ubang isyu sa kinaiya nga wala pa nimo naatubang sukad” (Sacred Marriage , Gary Thomas, p.21).

**B. Ang Dios nasubo sa hataas nga panahon sa spirituhanong pagkabata(diha sa spiritohanon ug sa emosyonal).**

1. Spirituhanong pagkabata gilauman nga motubo.
  - a. Heb. 5:12, “Kay samtang niining panahona karon angayan na unta kamo nga mahimong magtutudlo, nagakinahanglan paman diay hinoon kamo nga adunay magasubli pa sa pagtudlo kaninyo sa mga sinugdan sa nahaunang mga pagtulonan sa pulong sa Dios. Nagakinahanglan pa diay kamog gatas, dili sa kan-onon nga magahi” // (pananglit: buta, mubo’g tinan’awan ug daling mapandol, 1 Pedro 1:10).
    - 1) Tibuuk na pagkaon nagahatag’ kusog alang ngadto sa hamtong nga nagahagit nga dili kini mahatag sa likidong pagkaon.
2. Si Apostol Pablo nagsaysay iyang pagkadismaya sa spiritohanong pagkabata sa mga tawo angay’ng na unta nga mahimong hamtong.
  - a. 1 Cor. 3:1-3, “Apan nako, mga igsoon, dili makahimo sa pagsulti kaninyo ingon sa paagi sa pagsulti ko ngadto sa mga tawo nga espirituhanon, kondili sa mga tawong kalibutanon, sa mga masusu pa diha kang Kristo. 2) Gibuhi ko kamog gatas dili sa magahi nga kalan-on; kay kamo dili pa andam niini; ug bisan gani karon, kamo dili pa man andam; 3) sanglit kamo kalibutanon pa man gihapon. Kay samtang anaa pa kaninyo ang kasina u gang panaglalisay, dili ba kalibutanon kamo ug nanaggawi ingo nga mga tawo nga lawasnon?”
  - b. Nagkulang sila ug mga hinagiban ug sa pagkahamtong sa pag-atubang sa mga problema, busa ang Dios nagtugot nga mahitabo ang bingkil aron makit-an nga adunay pangkinahanglan ug motukmod kanila nga motubo, o magbinantayon sila sa ilang pagkahakog.

**Unsang mga paagi nga ikaw nasakitan sa usa ka tawo’ng dili hamtong nga naa sa posisyon? Giunsa nimo pag-atubang niini? Unsa may nahimo niini sa imong pagtoo?**

**C. Ang Dios nagdesinyo sa mga panahon sa paghagit ingon nga oportunidad sa pagtubo sa atong pagtoo ug sa pagtul-id sa dili husto nga tinoohan sa atong kasingkasing // mahitungod sa atong mga kaugalingon, sa Dios, us sa uban. Dungag pa, kini nadesinyo aron kita motubo (kulit) sa atong kinaiya sama kang Kristo ug maandam kita sa pagtabang ngadto sa uban.**

1. Gisulayan ni Hesus ang Iyang mga disipolo aron sa pagpalapad ug malunsay ang ilang pagtoo ug pagpahimangno kanila.

- a. Felipe – Juan 6:5b-6, “ Si Hesus miingon kay Felipe, “Asa man kita magpalitug tinapay aron makakaon kini sila?”Kini iyang gipamulong sa pagsulay kaniya, kay siya gayud nahibalo man kon unsay iyang buhaton” (apan si Felipe wala kabalo).
2. Kining Iya’ng pagsulay wala ni ‘Nya gi desinyo aron sa pagtintal kanato sa paghimo ug dautan.
  - a. Santiago 1:13, “ Ayaw ipaingon ni bisan kinsa sa diha nga siya pagatintalon, “Ako gitintal sa Dios; ka yang Dios dili arang matintal ug dautan, ug walay bisan kinsa nga iyang pagatintalon.”

**D. Ang Dios nagtinguha nga atong ipadayag si Kristo ngadto sa uban samtang kita nagatubo sa atong mga spirituhanon nga kinabuhi.**

1. Si Hesus nagsugo nga atong ipadayag si Kristo ngadto sa uban.
  - a. “Pasigaa ninyo ang inyong kahayag (kinabuhi) sa atubangan sa mga tawo aron makita nila ang inyong mga maayong buhat ug dayegon nila ang inyong Amahan nga naa sa langit” (Mateo 5:16).
2. Si Hesus nagtin’aw kon unsay dagway niini.
  - a. “Tungod niini (sukaranan) ang tanang tawo makaila nga kamo mga tinun-an ko pinaagi niini, kon kamo maghigugmaay ang usa sa usa” (Juan 13:35) // (cf, 1 Cor. 13).
  - b. Crabb: “Ang pagkahamtong mas labaw’ng makit-an pinaagi sa atong pakig relasyon o pakig kalabutan sa uban” (Crabb, Under p.195).

**E. Ang tahas sa pagpanambag managsama sa tahas sa iglesya diha sa pagpaugmad alang sa kahamtungan. (Crabb, Understanding, p.195).**

**F. Nganong gitugutan sa Dios ang mga problema? Aron motubo kita diha sa spirituhanong pagkahamtong ug mapadayag ang kinaiya ni kristo diha sa atong batasan, komunikasyon, ug sa kinauyokang mga gitooan.**

**IV. Kalangkubang mga Susi**

- A. Amgoha ang positibong mga benipisyo sa “mga problema.”**
- B. Ipunting diha sa proseso sa pagpamuhat o paglatas niini.**
- C. Isalikway ang paggamit sa pasugakod nga paagi aron paglikay sa mga kasulbaran.**
- D. Pakigtambayayong sa Dios diha sa proseso.**
- E. Ilha kon asa ka karon ug kon asa mosangput.**
- F. Ihulagway ang imong tumong sa pagkinabuhi, pagtubo, ug pagpadayag sa klase sa kinabuhi nga sama kang Kristo.**

- G. Padayag si Kristo diha sa imong komunikasyon, batasan ug kinauyokang mga gitoohan.**
- H. Gamita ang krisis sa pagpadayag ug sa pag-ila sa mga maling o dili hustong gitoohan, kaugalinong nga pangkinahanglan, ug kinauyokang mga gitoohan.**

## **Nganong Gitugutan sa Dios ang mga Problema?**

### **Pangutana alang sa Gagmay'ng Grupo**

1. Unsang mga higayon sa imong kinabuhi nga maoy hinungdan nga nakapangutana ka'g, "Ngano man" sa Dios?
2. Unsay positibong benipisyo o kaayohan ang imong nadawat sa imong paglatas niining malisod nga panahon?
3. Giunsa sa Dios "pakig-storya" kanimo taliwala niining mga kalisud?
4. Kanus-a man ka nisangko sa pagsabot nga ang Dios nagadala kanimo diha sa proseso ug dili lamang taman sa "pag-ayo" sa pagsulay o kalisud?
5. Sa unsang mga paagi nga ikaw nabag-o sa imong siultihan, panghunahuna ug nilihukan ingon nga resulta sa giagiang daku nga pagsulay o panghitabo sa imong pag kalatas inii?
6. Unsang bahin sa imong kinabuhi nga ikaw nitubo ingon nga dayong resulta sa mga panahon sa kalisod nga imong nasinatian?
7. Unsa'ng tambag ang imong mahatag sa usa nga naga -agi ug malisud nga pagsulay karon?

#### **WHY DOES GOD ALLOW PROBLEMS**

By: Dr. Chuck Lynch (Living Foundation Ministries)

Translated into Cebuano by:

Joel and Liza Martinez

Davao City, Philippines

April, 2010